

संपादकीय...

शिक्षणहक्काचा संकोच!

सरकारी वा अनुदानित शाळांच्या एक किलोमीटर परिघात असलेल्या खासगी शाळांत ‘शिक्षण हक्क कायद्या’नुसार (आरटीई) प्रवेश न देण्याचा राज्य सरकारच्या निर्णयाच्या समर्थनार्थ युक्तिवाद केले जात असले, तरी यामुळे हा कायदा आणखी संकुचित होणार हे स्पष्ट आहे. आर्थिक कमकुवत घटकांतील मुला-मुलींसाठी खासगी शाळांनी २५ टक्के जागा राखीव ठेवण्याची तरतूद ‘आरटीई’त आहे.

गरीब मुलांना खासगी शाळांत प्रवेश घेता येत होता. आताही प्रवेश घेता येईल; मात्र खासगी शाळांच्या जवळ सरकारी शाळा असल्यास तो घेता येणार नाही. या निर्णयामुळे सरकारी शाळांकडील विद्यार्थ्यांचा ओघ वाढेल, ‘आरटीई’च्या अनुदानापोटी खासगी शाळांना द्यावा लागणारा निधी कमी होईल आणि ती रक्कम सरकारी शाळांना मिळू शकेल. पर्यायाने सरकारी शाळांची गुणवत्ता वाढण्यास मदत होईल, अस दावे केले जात आहेत. मात्र, वस्तुस्थिती तपासल्यास त्यातील फोलपणा समोर येतो. मुळात खासगी शाळांना देणे असलेली रक्कम सरकारने थकवली असून, आतापर्यंतची थकबाकी हजारो कोटी रुपयांच्या घरात गेल्याचे सांगितले जाते; त्यामुळे सरकारी शाळांचा निधी वाढेल, हा युक्तिवाद फोल ठरतो. निधीची रक्कम वेळेवर मिळत नसल्याने खासगी शिक्षण संस्थांच्या संचालकांच्या संघटनेने ‘आरटीई’ प्रवेशासाठी एक किलोमीटरची अट घालण्याची मागणी केली होती. ती सरकारने मान्य केली. सरकारी शाळांच्या एक किलोमीटर परिघात असलेल्या खासगी शाळांची ‘आरटीई’तून आपोआप सुटका झाली आहे; तर त्या परिसरातील अनेक गरीब मुलांसाठी खासगी शाळांतील दरवाजे बंद झाले आहेत. यामुळे खासगी शाळा क्रयशक्ती असणाऱ्या संपन्न घटकांसाठीच मर्यादित होतील.समाजातील सर्व घटकांमधील सहा ते चौदा वर्षे वयोगटातील मुलांना त्यांच्या घराच्या जवळ दर्जेदार शिक्षण मोफत उपलब्ध व्हावे, यासाठी शिक्षण हक्क कायदा आला. या हेतूला सुरुवातीपासून सुरुंग लावण्याचा प्रयत्न झाला. आर्थिक कमकुवत घटकांसाठी असलेल्या २५ टक्के आरक्षणाच्या विरोधात खासगी शाळांनी न्यायालयाचे दरवाजेही ठोठावले. ‘मोलकरणींच्या मुलांबरोबर तुमची मुले शिकतील,’ अशा प्रकारची प्रक्षोभक वक्तव्ये काही खासगी शाळांतील प्राचार्यांनी शीमंत पालकांसमोर करून त्यांचा पाठिंबा मिळविण्याचाही प्रयत्न केला. मात्र, कायद्यापुढे ते काही करू शकले नाहीत. तथापि हा कायदा पातळ करण्यासाठी प्रयत्न होतच राहिले. कायद्याची अंमलबजावणी करणाऱ्या सरकारनेही ‘आरटीई’ला नख लागेल, अशी धोरणे आखली. नवीन शिक्षण धोरणातील शाळा संकुलांचा प्रस्ताव ‘आरटीई’ला छेद देणारा आहे. मुलांच्या घराजवळ शाळा असणे बंधनकारक असताना, कमी पटसंख्येचे कारण दाखवून अशा शाळांच्या एकत्रीकरणावर भर दिला जात आहे. मुलांच्या सामाजीकरणाचे किंवा त्यांना अधिक चांगल्या सुविधा देण्याचे कारण सांगून शाळा संकुलाच्या संकल्पनेची भत्तामण केली जात आहे. खासगी शाळांतील २५ टक्के आरक्षण आणि आठवीपर्यंत परीक्षा नाहीत, या दोन मुद्द्यांपुरताच शिक्षण हक्काला मर्यादित करण्याचा प्रयत्नही झाला. आठवीपर्यंत अनुतीर्ण न करण्याची तरतूद बदलली गेली आणि आता २५ टक्के आरक्षणही एक प्रकारे मर्यादित केले गेले. विद्यार्थ्यांच्या तुलनेत शिक्षक नियुक्त करण्यापासून विद्यार्थ्यांचे आकलन वाढविण्यासाठी पूरक उपाय करण्यापर्यंतच्या तरतुदी तर कागदावरच राहिल्या आहेत. अशा रीतीने शिक्षण हक्क कायद्याला नियमाद्वारे बगल देण्याचा प्रकार सुरू आहे. ताजा निर्णय हा त्याचाच एक भाग म्हणावा लागेल.सरकारी शाळांना पालक पसंती देत नसल्याने त्यांचे वर्ग ओस पडले आहेत; आताच्या निर्णयामुळे सरकारी शाळांतील पटसंख्या वाढेल आणि त्यामुळे या शाळांची गुणवत्ता उंचावण्यास मदत होईल, असा युक्तिवाद केला जातो. हा आशावाद प्रशंसनीय आहे. मात्र, मुळात सरकारी शाळांकडे पालक पाठ का फिरवत आहेत, याचा शोध घ्यावा लागेल. खासगी शाळा अधिक गुणवत्तापूर्ण आहेत, असे नाही; परंतु सरकारी शाळांच्या तुलनेत त्या चांगल्या असल्याचे चित्र आहे. सरकारी शाळांतील शिक्षकांकडे आपल्या हक्काचा कर्मचारी वर्ग म्हणून पाहण्याची प्रशासनाची वृत्ती शिक्षणासाठी घातक ठरत आहे. सरकारी शाळांतील शिक्षकांवर शिक्षणेतर कामांचे मोठे ओझे लादण्यात आले आहे. शिक्षकांचे वेतन आणि विद्यार्थ्यांच्या पुस्तकांसाठी अनुदान दिले जात असले, तरी शाळांमधील पायाभूत सुविधांसाठी निधी नाही. लोकवर्णीतून सुविधा निर्माण करण्याच्या मंत्राचा जप सतत केला जातो. सरकारी शाळांची गुणवत्ता उंचावण्यासाठी वरवरच्या दिव्याळ उपायांच्या ऐवजी मूलभूत उपाय करण्याची इच्छाशक्ती आतापर्यंत तरी दिसली नाही. नवा निर्णयही ही इच्छाशक्ती अधोरेखित करणारा नाही. या निर्णयामुळे गरीब आणि शीमंत यांच्यातील दरी रुंदावेल; आणखी काही नाही.गरीब मुलांना खासगी शाळांत प्रवेश घेता येत होता. आताही प्रवेश घेता येईल; मात्र खासगी शाळांच्या जवळ सरकारी शाळा असल्यास तो घेता येणार नाही. या निर्णयामुळे सरकारी शाळांकडील विद्यार्थ्यांचा ओघ वाढेल, ‘आरटीई’च्या अनुदानापोटी खासगी शाळांना द्यावा लागणारा निधी कमी होईल आणि ती रक्कम सरकारी शाळांना मिळू शकेल. पर्यायाने सरकारी शाळांची गुणवत्ता वाढण्यास मदत होईल, अस दावे केले जात आहेत. मात्र, वस्तुस्थिती तपासल्यास त्यातील फोलपणा समोर येतो. मुळात खासगी शाळांना देणे असलेली रक्कम सरकारने थकवली असून, आतापर्यंतची थकबाकी हजारो कोटी रुपयांच्या घरात गेल्याचे सांगितले जाते; त्यामुळे सरकारी शाळांचा निधी वाढेल, हा युक्तिवाद फोल ठरतो. निधीची रक्कम वेळेवर मिळत नसल्याने खासगी शिक्षण संस्थांच्या संचालकांच्या संघटनेने ‘आरटीई’ प्रवेशासाठी एक किलोमीटरची अट घालण्याची मागणी केली होती.

स्वातंत्र्यलढ्यांचा प्रेरणास्त्रोत छत्रपती शिवाजी महाराज

‘दिल्लीच्या तख्ताविरुद्ध शिवाजी महाराजांनी जो दीर्घकाळ लढा दिला, तो आज आधुनिक भारताला स्वातंत्र्यासाठी लढताना प्रेरणादायी ठरतो आहे, आज शिवछत्रपती हे दमनकारी साम्राज्यशाहीविरुद्धच्या राष्ट्रवादी लढ्याचे प्रतीक ठरले आहेत,’ हे उद्गार आहेत नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांचे. एकदा नोबेल पारितोषिक प्राप्त थोर कवी रवींद्रनाथ टागोर यांना जपानी लोकांनी विचारले की, ‘तुमच्या भारताची खरी ओळख काय?’ तेव्हा रवींद्रनाथ टागोर म्हणाले होते की, छत्रपती शिवाजी महाराज यांची लोककल्याणकारी व्यवस्था ही भारताची खरी ओळख आहे.

बंगालच्या फाळणीनंतर वंगभंगाची चळवळ उभी राहिली. या चळवळीची प्रेरणा होते छत्रपती शिवाजी महाराज. रविंद्रनाथ टागोरांनी लिहिलेली ‘शिवाजी उत्सव’. ही कविता वंगभंग चळवळीचे स्फूर्तीगान ठरली. आपल्या या कवितेत रवींद्रनाथ टागोर म्हणतात, ‘या भारत देशात स्वराज्य धर्म जागृती होणार, या तुझ्या महावचनाला आम्ही बनवू आमचे पाथेय’. ते पुढे आपल्या बंगाली बांधवांना आवाहन करतात की, ‘हे वंगवासियांनो म्हणा आज एकस्वरात मराठ्यांसह शिवाजी महाराजांचा विजय असो हे वंग वासियांनो चला तर आज सजून घणून महोत्सवाला मराठ्यांसह एकत्र आज एकाच वास्तवाने पूर्व पश्चिम एक होतील भारत देशाचे युद्धाशिवाय करतील गौरव एका पुण्य नामाचा, एका पुण्य नामाचा माराठीर साजे आज हे बंगाली एक कंठे बोलो, जयतु शिवाजी’

अन्यायी व्यवस्थेविरुद्ध सातत्यपूर्ण लढा देऊन लोककल्याणकारी राज्यव्यवस्था निर्माण करणारे छत्रपती शिवाजी महाराज हे केवळ देशातीलच नव्हे तर जगातील अनेक स्वातंत्र्यलढ्यांची प्रेरणा ठरले. बंगालमधील थोर साहित्यिक रोमेशचंद्र दत्त, गिरीशचंद्र घोष, जोगेंद्रनाथ बोस, नवीनचंद्र सेन यांनी आपल्या

रचनांमधून शिवछत्रपतींचा महिमा गायला. ब्रिटीश साम्राज्यशाहीविरोधात समर्थपणे लढा देत असताना अनेक क्रांतिकारकांचे शिवछत्रपती हे प्रेरणास्थान ठरले. अन्यायाविरुद्ध लढा देऊन स्वराज्याची निर्मिती व लोकहितकारी कारभार हे या प्रेरणेचे सूत्र होते. छत्रपती शिवाजी महाराज हे शेतकरी, कष्टक-यांचे राजे होते. आपल्या लष्कर व

प्रशासन व्यवस्थेत त्यांनी धार्मिक बाबींना कधी आड येऊ दिले नाही. जातपात, धर्म यापेक्षा त्यांनी कर्तृत्वाला महत्व दिले. त्यांच्या सैन्यात सर्व जातीधर्माचे लोक होते. युद्धात धार्मिक वास्तू, कोणतेही धार्मिक ग्रंथ यांना धक्का लागता कामा नये. महिलाभगिनी, बालके, साधू- संत यांना सन्मानाची वागणूक द्यावी, असे त्यांचे स्पष्ट आदेश होते. त्यांनी स्वराज्याच्या सर्व कार्यात सर्व

जातींतील गुणी माणसे सामावून घेतली. सर्वांना स्वराज्याच्या एका सूत्रात बांधून बलाढ्य सत्तेविरुद्ध लढा दिला व स्वराज्याची स्थापना केली. अद्वितीय योद्धा म्हणून त्यांचे जगभर नाव घेतले जाते. त्यांच्या या प्रेरणेनेच अटकपासून कटकपर्यंत मराठा साम्राज्य निर्माण झाले. छत्रपती शिवाजी महाराज यांनी मुख्य प्रधान (पेशवा), अमात्य, सेनापती, पंडितराव, न्यायाधीश, सचिव, मंत्री व सुमंत असे अष्टप्रधान मंडळ कारभाराच्या सोयीसाठी निर्माण केले. अष्टप्रधानांची कर्तव्ये व कारभाराबाबत नियमावली निश्चित करून दिली. त्याचप्रमाणे, राज्याभिषेक शक सुरू केला. त्याकाळी बहुतेक ठिकाणी फार्सी ही भाषा राजकीय परिभाषा म्हणून वापरली जात असे. त्यामुळे छत्रपती शिवरायांनी रघुनाथपंत हणमंते यांच्याकडून राज्यव्यवहार कोश तयार करून घेतला. राज्याभिषेकानिमित्त होन आणि शिवराई ही दोन नवी नाणी पाडण्यात आली. नागरिकांच्या हितासाठी राज्यव्यवस्था निर्माण करताना मुलकी सत्तेचे महत्व ते ओळखून होते. मध्ययुगात मुलकी सत्तेचे महत्व ओळखणारा हा थोर नेता भारताच्या इतिहासात एकमेव असावा. त्यांनी लष्कराला नियमित वेतन देण्याची पद्धत सुरू केली. ‘रयतेच्या भाजीच्या

देडालाही हात लावायचा नाही’, अशी त्यांची स्पष्ट आज्ञा होती. कारकून प्रजेकडून कर वसूल करतील व गड-कोटाचा खर्च कारकून करतील. तो हक्क लष्कराला नाही, अशी त्यांची आज्ञा होती. त्यामुळे मुलकी व्यवस्थेची एक जबाबदार यंत्रणा निर्माण झाली. त्याशिवाय, त्यांनी वतनदारांचे हक्क नियंत्रित केले. वतनदारांना महसूलातून हिस्सा मिळत असे. त्याऐवजी रोख रक्कम वेतन म्हणून ठरवून दिली. सवेतन सुसज्ज सेना, मुलकी प्रशासन, चोख राज्यकारभार व विश्वासू सहकारी यामुळे आदर्श राज्यव्यवस्था उभी राहिली. संरक्षणसिद्धतेच्या दृष्टीने त्यांची सेना सुसज्ज होतीच, त्याशिवाय त्यांची हेरव्यवस्थाही मजबूत होती. त्यांच्या हेरव्यवस्थेबाबत उल्लेख युरोपीय पत्रव्यवहारांत आढळून आले आहेत. छत्रपती शिवाजी महाराज हे विलक्षण व्यक्तिमत्त्व होते. महान लढवय्या, लोककल्याणकारी राजा, आदर्श प्रशासक म्हणून त्यांचे नाव जगभरात घेतले जाते. स्वातंत्र्य, समता, न्याय या मूल्यांसाठी दिल्या जाणा- या जगभरातील अनेक लढे, चळवळींचा ते प्रेरणास्त्रोत ठरले आहेत.

- **हर्षवर्धन पवार,**
जिल्हा माहिती अधिकारी,
अकोला

समतोल विकासासाठी निर्देशांक उपयुक्त!

राज्य विकासमार्गांवर असताना जिल्हा हा प्रमाण घटक मानून समतोल विकास साधला जाणे अर्थशास्त्रीय आणि सामाजिक दृष्टीनेही महत्त्वाचे असते. विकासाचे मोजमाप करण्यासाठी आरोग्य, शिक्षण आदी विविध मापदंड निश्चित करून ‘लोकसत्ता जिल्हा निर्देशांक’ निश्चित करण्याचे काम करण्यात आले. उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी या उपक्रमाचे कौतुक करून अनेक मुद्द्यांवर केलेला हा विस्तृत ऊहापोह..राज्याच्या विकासाचा आराखडा बनविताना जिल्हा हा निकष किंवा मापदंड घेऊन विचार करणे आवश्यक आहे. सकल राज्य उत्पन्नाच्या ५० टक्के उत्पन्न मुंबई महानगर प्रादेशिक विकास प्राधिकरण क्षेत्रातील पाच जिल्ह्यांमधून मिळते. देशात महाराष्ट्राने एक प्रगत राज्य म्हणून नावलौकिक मिळविला आहे. पण राज्याने समतोल विकास किती साधला आहे, हे पाहिल्यास विकासाचा असमतोल दिसून येतो. राज्य शासनाने नेमलेल्या दांडेकर समितीसह अन्य समित्यांनी विकासाच्या असमतोलावर भाष्य केले आहे. सर्वांगीण विकासाचे उद्दिष्ट साधण्यासाठी जिल्ह्यांनी निकषांनुसार आवश्यक क्षेत्रांमध्ये पुरेसे काम केलेले नाही. विकासाच्या वाटेवर जे जिल्हे प्रगतीचे अपेक्षित उद्दिष्ट साधू शकलेले नाहीत, त्यांना मागास जिल्हे न म्हणता पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या नेतृत्वाखालील सरकारने त्यांना आकांक्षी जिल्हे असे संबोधन दिले आहे. आपण वर्षानुवर्षे जिल्हा हाच निकष ठेवून जिल्हा व राज्याचा विकास आराखडा तयार करतो, त्यानुसार निधीची तरतूद केली जाते. पण प्रत्येक जिल्ह्याने आपल्याकडे असलेल्या

क्षमतांचा किंवा साधनसामग्रीचा पुरेसा वापर केला आहे का आणि त्रुटी दूर करण्याचा प्रयत्न केला आहे का, हे नीट तपासले जात नाही. जिल्हा आराखडा व अन्य बाबींमध्ये २०१४ मध्ये आमचे सरकार आल्यावर काही बदल करण्यात आले. नीती आयोगही विविध उपाययोजना करीत असून राज्य सरकारने ‘मित्र’ (महाराष्ट्र इन्स्टिट्यूट ऑफ ट्रान्सफॉर्मेशन) ही संस्था स्थापन केली आहे. तिच्या मदतीने सरकार विकासाचे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी धोरण ठरवीत आहे. आर्थिक सल्लागार मंडळही स्थापन केले आहे. ‘लोकसत्ता जिल्हा निर्देशांक’ ही संकल्पनाही उपयुक्त असून ‘लोकसत्ता’ आणि शासनाचे प्रयत्न एकाच दिशेने होत आहेत. विश्वासार्ह आणि अभ्यासू व्यक्तींनी हा निर्देशांक ठरविण्यासाठी काम केलेले आहे. त्यामुळे राज्य सरकारला विकासाभिमुख धोरण ठरविताना या निर्देशांकाचा उपयोग होईल.राज्याची आकांक्षी जिल्हे असे संबोधन दिले आहे. आपण वर्षानुवर्षे जिल्हा हाच निकष ठेवून जिल्हा व राज्याचा विकास आराखडा तयार करतो, त्यानुसार निधीची तरतूद केली जाते. पण प्रत्येक जिल्ह्याने आपल्याकडे असलेल्या

विकासमार्गांवर पुढे आला पाहिजे. विकासासमार्गांवर कोणालाही मागे राहण्याचा अधिकारच नाही. माझ्या २०१४ -१९ या मुख्यमंत्रीपदाच्या कारकीर्दीत जलयुक्त शिवार योजना राबविली गेली होती. ती जनतेला पसंत पडली आणि स्वयंस्फूर्तीने गावागावांमधून नागरिक पुढे आले. पुढे ती शासकीय योजना न राहता जनचळवळ बनली आणि यशस्वी ठरली. त्यामुळे ‘लोकसत्ता जिल्हा निर्देशांक’ यासारख्या उपक्रमामुळे जिल्ह्याजिल्ह्यांमध्ये विकासासाठीची एक निकोप स्पर्धा निर्माण होईल. शासकीय व्यवस्थेत जे चांगले काम करतात, त्यांचे कौतुक होत नाही आणि जे चुकीचे किंवा कमी काम करतात, त्यांना कोणी जाबही विचारत नाही, असा अनुभव येतो. पण चांगले काम करणाऱ्या जिल्हा प्रशासन यंत्रणेला आणि मानकांनुसार चांगली कामगिरी केलेल्या जिल्ह्याला पुरस्कार देऊन शाबासकीची थाप दिल्याने अधिक हुरूप येईल. विकसित जिल्ह्यासाठीचे जे निकष किंवा मापदंड आहेत आणि त्यानुसार जे मागे आहेत, त्यांनी ते आम्हांत स्वीकारून पुढे जाण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे. विकासाच्या वाटाचालीत आपण आपल्याकडे काय नाही, याकडे नेहमी पाहात

असतो. पण त्याबरोबरच आपल्या क्षमता काय आहेत आणि कोणते बदल करणे आवश्यक आहे, हे पाहणेही महत्त्वाचे असते. गडचिरोलीसारख्या मागास जिल्ह्यामध्ये खाणकाम उद्योग सुरू झाल्यावर चित्रच पालटण्यास सुरुवात झाली आहे. जिल्ह्यात आर्थिक गुंतवणूक आणि पर्यायाने रोजगारातही मोठी वाढ झाली आहे. कदाचित माझे म्हणणे आज अतिशयोक्तीचे वाटू शकते. पण पुढील १० वर्षांत हा जिल्हा देशातील सर्वात मोठा ‘स्टील हब’ म्हणून उदयास येईल, असा मला विश्वास आहे.विदर्भातील चामोरी, चिमूर, त्याचबरोबर गडचिरोलीत काकीनाडा ते आंध्र प्रदेशपर्यंत जलमार्ग सुरू करण्यासंदर्भात नुकतीच मी एक बैठक घेतली आहे. गडचिरोली, चंद्रपूर, वर्धा, नागपूर जे ‘लॉजिस्टिक हब’ म्हणून विकसित होत आहे, ते जलमार्ग किंवा काही अंतर रस्तेमार्गाने समुद्रापर्यंत जोडले गेले, तर विकासाचा वेग वाढेल. गोसीखुर्द धरणातील सुमारे १०० टीएमसी पाणी बुलडाणा जिल्ह्यासह एकूण ६०० किमी फिरवून संपूर्ण विदर्भ दुष्काळमुक्त करण्यात येईल. धाराशिव, धुळे, नंदुरबार जिल्ह्यात सौरऊर्जा क्षेत्रात मोठया

संधी आहेत. त्या माध्यमातून या जिल्ह्यांना विकासाचे उद्दिष्ट गाठता येईल. ज्या अमरावतीमध्ये कधी तरी एखादे विमान येते, तेथे देशातील सर्वात मोठे एक हजार क्षमतेचे पायलट प्रशिक्षण केंद्र टाटा विमान कंपनीकडून सुरू करण्यात येणार आहे. आपल्याकडे संधी आणि संसाधनांची कमतरता नाही. राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यात मोठी आर्थिक गुंतवणूक करण्यात कोणतीही अडचण नाही. सामाजिक व आर्थिक बदलांच्या माध्यमातून विकासाचे उद्दिष्ट साध्य करण्यात येत आहे.देशातील सर्वात मोठे आणि समुद्राची सर्वाधिक नैसर्गिक खोली असलेल्या वाढवण बंदराला केंद्रीय पर्यावरण खात्याने मंजुरी दिली आहे. त्यामुळे या प्रकल्पापुढील सर्व अडथळे दूर झाले असून पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या हस्ते याच महिन्यात प्रकल्पाचे भूमिपूजन केले जाईल. या बंदरामुळे केवळ पालघरचा नव्हे, तर राज्याच्या अर्थव्यवस्थेचा मोठा विकास होईल. डहाणू- पालघर हा एकेकाळी मागासलेला परिसर होता. पण वाढवण प्रकल्प होणार असून बुलेट ट्रेनही याच जिल्ह्यातून जाणार आहे. वांद्रे ते वसोंवा, वसोंवा ते विरार आणि विरार ते पालघर यांना जोडणाऱ्या रस्ते प्रकल्पांची कामे हाती घेण्यात आली आहेत. पुढील काळात पालघर, वसई-विरार हे विकासाचे मोठे केंद्र म्हणून विकसित होणार आहे.प्रत्येक गोष्टीला एक दुसऱ्याची बाजू असते, एक माझी बाजू असते आणि एक सत्याची बाजू समोर असते. प्रत्येक महत्त्वाच्या बाबींमध्ये सांख्यिकी ही वस्तुस्थितीदर्शक असते आणि ती सत्य म्हणून स्वीकारली पाहिजे. शासनयंत्रणेत काम करताना बरेचदा आपण जे करतो, ते योग्यच किंवा बरोबरच आहे, असे कोणालाही वाटत

3 'तहान लागल्यावर विहीर खणू नये,' ही आपल्याकडची म्हण आर्थिक बाबतीत अत्यंत उपयुक्त ठरते. म्हणूनच नियोजन ही महत्त्वपूर्ण

भारत हा आगामी काळात सर्वात तरुण देश असणार आहे. साहजिकच तरुणांच्या हातात मोठ्या प्रमाणात आर्थिक व्यवहार असतील हे उघडच आहे. परंतु अद्यापही आपल्याकडे शैक्षणिक क्षेत्रात रोजच्या आयुष्यातील किंवा व्यवहारिक जगातील आर्थिक व्यवस्थापन या विषयाकडे जात नाही. तरुण पैसा मिळवतात आणि आपापल्या परिने त्याचे व्यवस्थापनही करण्याचा प्रयत्न करतात. परंतु हे व्यवस्थापन कसे करावे याचे शास्त्रशुद्ध शिक्षण नसल्यामुळे त्यांना मोठ्या प्रमाणात सल्यासाठी कोणताच ना कोणताच अवलंबून रहावे लागते. मंदी, दुष्काळ, कंपनी बंद पडणे यांसारख्या अचानक उद्भवणाऱ्या संकटांमुळे आणि रोजगारांच्या कमतरतांमुळे बेरोजगारी निर्माण होते. अशा वेळी आर्थिक व्यवस्थापन केलेले नसेल, तर मोठेच संकट उभे राहते. या संकटप्रसंगी आर्थिक गणिते कोलमडू नयेत यासाठी...

3 'तहान लागल्यावर विहीर खणू नये,' ही आपल्याकडची म्हण आर्थिक बाबतीत अत्यंत उपयुक्त ठरते. म्हणूनच नियोजन ही महत्त्वपूर्ण

बाब असते. भविष्यकालीन तरतूद करून ठेवलीच पाहिजे. त्यासाठी बचत करून त्या निधीला हात न लावणे योग्य ठरते. अशा आणीबाणीच्या प्रसंगी वापरण्यासाठी दर महिन्याला एक ठरावीक रक्कम बाजूला काढून ठेवलीच पाहिजे. हा निधी बाजूला काढून जमा केल्यावर त्याविषयी विसरून जा असा याविषयीचा नियम असल्याचे म्हटले जाते. याचाच अर्थ कितीही निकड असली तरी राखलेला शक्यतो हात लावू नये. अगदीच आणीबाणीची परिस्थिती ओढवली, तरच या निधीचा वापर करा. अशा वर्तनाचे मोठेच फायदे असल्याचे तुमच्या लवकरच लक्षात येईल. तुमच्याही नकळत मोठी रक्कम तुम्ही जमा केलेली असेल आण तुमची भविष्याची चिंता त्यामुळे बऱ्याच अंशी कमी होईल. या निधींना तुम्ही हवी तर वेगवेगळी नावे देऊ शकता. बचत निधी, सुट्टीचा निधी, निवृत्ती निधी अशी नावे देऊन त्यात पैसे जमा करत रहा. या पैशांचे -बचतीचे- भविष्यात नक्कीच जाणवेल

 आर्थिक
नियोजनाची संपूर्ण
जबाबदारी
स्वतःवरच घ्या.

तज्ज्ञांशी स्वतः बोला. याविषयी
भरपूर चानचन करा. आपल्या
अनुभवांतून शिका आणि त्यानंतून
मोठ्या माहितीने योग्य नियम घ्या
तुमची उद्दिष्टे तुम्हालाच अधिक
चांगल्या प्रकारे माहिती असतात.
सह्या जरूर घ्या. परंतु त्याला
तुमच्या तक्तांची, माहितीची आणि
उद्दिष्टांची जोड द्या. त्यामुळे
होणारा फायदा-तोटा फक्त
तुमचाच असणार आहे. त्यामुळे
काणांतरी सांगिलेले म्हणून तिथे
पैसे गुंतवले, कोणावर तर
विश्वास टाकल्यामुळे तोटा झाला
अशा सवयी इतरांना सांगून तुमचा
काहीही फायदा होणार नाही.
सहजपणे झटपट कुठेही पैसे गुंतू
नका. त्याआधी कुठे पैसे
गुंतवावा आहेत, त्यापामून किती
वर्षांनी किती फायदा होणार आहे
याची व्यवस्थित माहिती घ्या.

पगारानंतर दोन दिवस
खिसा गरम आणि महिनाअखेरीला
फाटका खिसा, अशी अनेकांची
अवस्था होते. परंतु अशी अवस्था
आपलीही व्हावी असे तुम्हाला

वाटो का ? जर तसे वाटत नसेल, तर खर्चावर चोख नजर ठेवा. कामाच्या ठिकाणी असलेली मिहगंडी कोंकणी आपल्याला परवडत नसेल, तर महाराष्ट्राचा अग्रहाखतार किंवा लोकांवर प्रभाव टाकण्यासाठी किंवा चटक लागली म्हणून ती पिऊ नका. त्यापेक्षा आपल्या खिशाला जे परवडते ते आणा, तेच वापरा आणि महिनाभर चिंतारहीत राहून खुशीत जगा. यासाठी रोजच्या रोज हिशेब लियहायची सवय लावून घ्या. रोज आणणं वायफळ खर्च तर केला नाही ना, यावर लक्ष ठेवा. जर तसा खर्च केला असेल, तर दुसरीकडे कुठे तो भरून काढता येईल याचा विचार करा. मोहाचे क्षण टाळा. याचा अर्थ तुम्ही अजिबातच मौजमजा करून नका असा नाही. पंतु रोजच मौजमजा करणे योग्य नाही. त्याची एकदा सवय झाली की पुढे ते महागात पडते. म्हणून आपल्याला परवडेल तेवढी ठरावीक रक्कम मौजमजेसाठी बाजूला काढून ठेवा आणि त्यात बसेल तेवढी आणि तीच मौजमजा करा.

६ गोष्ट न करणारे कित्येक लोक कराविषयी जाणून घ्या. आपल्या घ्या. आवश्यक खर्च माहिती वर्षाअखेरीला त्याचा ताण तुमचा

आपले कर वेळेवर भरा आणि दंडाच्या रकमा वाचवा. ही गोष्ट ऐकायला अगदी सोपी वाटते आणि तरीही ही गोष्ट न करणारे कित्येक लोक आपल्या आजूबाजूला अस्तात. तुमच्या सी.एस.शे किंवा वित्त सल्लागाराशी बोलून करवापिथी जाणून घ्या. आपल्याला कोणते कर लागू होतात ते पहा. त्यासाठी किती खर्च करावा लागेल त्याचा अंदाज घ्या. आवश्यक खर्च महिती झाल्यावर त्याचे नियोजन करा. त्यानुसार दर महिन्याला बचत करत रहा. म्हणजे वर्षाखेरीला त्याचा ताण तुमच्यावर येणार नाही.

आपण आपला कर
साठी अनेक मार्ग अवलंबत
त्याकरिता विविध प्रकारची
ही आपण करित असतो.

कर सवलत मिळू शकते.
सर्वसाधारणपणे कंपनी
कर्मचाऱ्यांना त्यांच्या वेत
आयकर कापला जाणार

आण आपला कर
वाचवण्यासाठी अनेक मार्ग अवलंबत
असतो. त्याकरिता विविध प्रकारची
गुंतवणूकही आपण करित असतो.
अशाच प्रकारची कर वाचवण्याचा
एक मार्ग म्हणजे घरभाडे भत्ता. जर
तुम्ही भाड्याच्या घरात राहात असाल
आणि तुम्हाला तुम्ह्या कंपनीकडून
दरमहा घरभाडे भत्ता (एचएअर)
मिळत असेल तर तुम्हाल आयकरातून
सूट मिळू शकते. या सवलतीचा लाभ
तुम्ही घेतल्या पाहिजे. या सवलतीचा
लाभ घेण्याकरिता प्रथम तुम्ही दरमहा
घरमालकाकडून दिली जाणारी
भाड्याची पावती व्यवस्थित सांभाळणे
आवश्यक असेल. या भाड्याच्या
पावतीच्या अंदाधराकच आपल्याला

कार सवलत मिळू शकते.
सर्वसाधारणपणे कंपन्या आपल्या
कर्मचाऱ्यांना त्यांच्या वेतनातून किती
आयकर काढला जाणार आहे, याचे
अंदाजपत्रक देताना कर्मचाऱ्यांसाठी
त्याबाबतच्या पावत्या सादर
करण्यास सांगतात. म्हणजे
गृहकर्मचारी पैसे भरल्याची पावती,
अथवा बँक स्टेटमेंट, आयुर्विमा
पॉलिसी भरल्याच्या पावत्या
आपल्याला सादर कराव्या लागतात.
त्याप्रमाणेच घरभाडे भरल्याच्या
पावत्याही सादर कराव्या लागतात.
तुम्ही या पावत्या सादर केल्यानंतर
वजनाच्या एकूण उत्पन्नातून ती रक्कम
वजा केली जाते.

जर
कंपनीकडून
यत्ताच मिळत
तुम्ही ही
मेळवण्यास
नाही.
करदारांच्या
पोटी दहा
ढी कपात
त असते.
भाड्याच्या
गत नसाल
आपल्याला

मिळणारा संपूर्ण घरभांडे भत्ता हा आयकरास पात्र ठरतो. तुम्ही भाड्याच्या घरात राहात नसाला मात्र, आई-वडिलांच्या बरोबर त्यांच्या घरात राहात असाल तर आई-वडिलांकडून घरभाड्याची पावती घ्या आणि त्या आधारेसुद्धा तुम्हाला आयकरातून सवलत मिळवता येईल. याकरिता तुम्हाला आई-वडिलांबरोबर भांडे कारा (रेन्ट ऑग्रीमेंट) तयार करावा लागतो. या कारात जेवढी रक्कम दाखवली आहे, तेवढी रक्कम तुम्ही आई-वडिलांना दिल्याचा पुर्वा पावतीद्वारे सादर करता येईल. आई-वडिलांना तुम्ही दिलेल्या भाड्यातून उत्पन्न मिळते आहे, हे त्यांच्या आवक वितरण पत्रात नमूद करावे लागते. अस्थायी त्यातून आपल्याला कर सवलत मिळत नाही.

घरबसल्या आपल्या

बैंक खाल्यातूंत दुसऱ्याच्या
खाल्यात ऑनलाईन पैसे
ट्रान्स्फर करपाची सोय आता
कालांतीच लोकप्रिया होय
बँकेत जाऊन कुणाय्या
खात्यावर पैसे पाठविण्यापेक्षा
ही पद्धत सोपी आणि कमी
वेळेत पूर्ण होणारी असते.
मात्र, ही सुविधा सोपी
असली, तरी जोखमीची आहे.
त्यामुळे कधी कधी चुकीचा
खाते क्रमांक टाकला गेल्यास
चुकीच्या व्यक्तीच्या खात्यावर
पैसे जमा होतात. अशा वेळेस
सर्वात आधी यासंदर्भातील
माहिती बँकेला द्यावी.
तुमच्याकडून मिळालेल्या
माहितीच्या आधारे तुमची बँक
च्या माणसाच्या बँकेला

येतील. परंतु त्याने पैसे परत
 करण्यास नकार दिल्यास
 त्याच्याविरोधात न्यायालयात
 खटला भरू शकता.
 कोणत्याही बँकेत
 तुमचे इतरनेट खाते असेल, तर
 तुम्ही ऑनलाईन एनईएफटी
 आणि आरजीएफटी अंतर्गत पैसे
 ट्रान्सफर करू शकता. यासाठी
 बँकेकडून मिळाला पासवर्ड
 आणि युजरनेम ऑनलाईन
 बँकिंग प्रणालीत टाकून
 लॉग-इन करावे. यानंतर थर्ड
 पार्टी ट्रान्सफर किंवा
 सेम बँक
 अकाऊंट
 होल्डरच्या
 पर्यायावर
 जावे.

आहेत, त्याला पाठवावे. मात्र अनेकदा अकाउंट नंबर टाकताना चूक होते. ज्या खात्यात पैसे पाठवायचे आहेत, त्याच्या रजिस्ट्रेशनसाठी देणदा खातेक्रमांक टाकवा लागतो. यातील एक चुकीचा असेल, तर बँक तो व्यवहार हद्द करते. अनेकदा देणदा खातेक्रमांक टाकताना तुमच्याकडून एखादा आकडा चुकल्यास एखाद्या दुसऱ्याच व्यक्तीचे खाते तुमच्या खात्याशी जोडले जाते आणि चुकीच्या माणसाला पैसे पाठविले जातात. अनेकदा रक्कम भरताना चूक होते. यापासून वाचण्यासाठी हे उपाय केले जाऊ शकतात.

मागील यासदेमाताल
सम बँक
अकाऊंट
होल्डरच्या
पर्यायावर
जावे.

बँकेला घावी.
इन् मिळालेल्या
आधारे तुमची बँक
मासाच्या बँकेला
सूचना देते. ती बँक
मासाकडून चुकीने
झालेले पैसे
पण्याची

खात्याशी जाडल जात
आणि चुकीच्या
माणसाला पैसे पाठविले
जातात. अनेकदा
रक्कम भरताना चूक
होते. यापासून
वाचण्यासाठी हे उपाय
केले जाऊ शकतात.

मोबाईल चार्ज करण्याकरिता विजेची

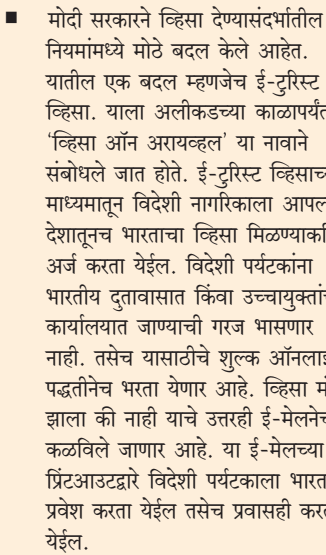
आवश्यकता असते. वीज नसेल तर आपला मोबाईल चार्ज करता येत नाही. ही अडचण पांवर ट्रॅव्हलर या कंपनीने दूर केली आहे. या कंपनीने ब्रेकमंकी नावाचा आसा चार्जर बनवला आहे की, मोबाईल चार्ज करण्याकरिता आपल्याला विजेची गरजच लागणार नाही.

या चार्जरबरोबर ग्राहकाला हँडल-युसबी दिला जातो. युसुसबीला स्मार्टफोनशी कनेक्ट केल्यानंतर चार्जरबरोबर दिलेले हँडल फिरवावे लागते. हे हँडल फिरवल्याने वीज तयार होते

आणि आपला फोन चार्ज होऊ लागतो. २४६ ग्रॅम वजनाचा हा चार्ज ५ व्ही १ ए एवढा करंट तयार करतो.

हा चार्ज वॉटरपुफ आहे. या चार्जरची उत्पादकांकडून लाईफटाईम गॅरंटी देण्यात आली आहे. सध्या हा चार्जर इलॅडमध्ये विक्रीस उपलब्ध केला गेला आहे. तेथे या चार्जरची किंमत ११.९९ पीड एवढी भरपायता आली आहे

लवकरच हा चार्ज भावनामध्येही विक्रीस उपलब्ध केला जाईल. या चार्जरबारे आपण कॅमेरा, इलेक्ट्रिक टॉच, जॉयीएस चार्ज गॅझेट्सुद्धा चार्ज करू शकत

मिळाल्याबाबतची कागदपत्रे त्या विद्यार्थ्याला सादर करावी लागतात. बिझनेस व्हिसा : भारतात व्यापाराच्या उद्देशाने याणेच्या विदेशी पर्यटकांना हा व्हिसा दिला जातो. अशा व्यक्तींना ते कोणत्या व्यक्ती आणि संस्थांशी व्यापाराच्या उद्देशाने निगडित आहेत, त्यांची प्रेजे सार करवी लागतात. त्याचबरोबर भारतातील कोणकोणत्या शहरांमध्ये, गावांमध्ये जाऊन व्यापार करणार आहेत त्याबाबतची माहिती त्यांना द्यावी लागते. भारतात राहतांना आपला खर्च कोणत्या पद्धतीने करणार आहेत, याचीही माहिती अशा व्यक्तींना आपल्या अर्जांमध्ये द्यावी लागते. अशा व्हिसाची मुदत सहा महिने एवढी आहे. भारतात येऊन ज्यांना मागिदारीत उद्योग-व्यवसाय करायचा आहे. अशा व्यक्तींकरिता दहा वर्षांचा व्हिसा दिला जातो.

कॉन्कनरन्स व्हिसा : भारतात वेगवेगळ्या कारणांच्या निमित्ताने होणाऱ्या परिषदा परिसंवाद यांना उपस्थित राहण्याकरिता येऊ इच्छिणाऱ्या व्यक्तींना असा व्हिसा दिला जातो. अशा कार्याक्रमासाठी अशा व्यक्तींना सरकारकडून बोलावले गेले असले तर असा व्हिसा मिळतो. खासगी कंपन्यांनी आमंत्रित केलेल्या परिषदा, परिसंवाद यांना उपस्थित राहण्याकरिता संबंधित परदेशी व्यक्तींना व्हिसाचे व्हिसा काढावा लागतो.

जर्नलिस्ट व्हिसा : हा व्हिसा प्रामुख्याने

प्रकारांना दिला जातो. भारतात वातावरण, छायाचित्रे काढणे, माहितीपट बनवणे या उद्देशाने येऊ इच्छणाऱ्या विदेशी व्यक्तींना हा व्हिसा दिला जातो. या व्हिसाची मुदत तीन महिने असते. रिसर्च व्हिसा : संशोधनाच्या उद्देशाने येणाऱ्या व्यक्तींना तसेच प्राध्यापकांना हा व्हिसा दिला जातो. असा व्हिसा मिळवण्याची प्रक्रिया दीर्घकालीन आहे. अशा व्हिसासाठीचा अर्ज केंद्रीय मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाकडे सादर करावा लागतो. या मंत्रालयाकडून मंजुरी मिळाल्यानंतर परराष्ट्र मंत्रालयाकडून व्हिसा मंजुरीची प्रक्रिया सुरू केली जाते. मेडिकल व्हिसा : भारतात वैद्याची उपचार करण्याच्या उद्देशाने येणाऱ्या विदेशी व्यक्तींना हा व्हिसा दिला जातो. अवयवाचे प्रत्यारोपण, मेंदूरची शस्त्रक्रिया, सांघे बदलणे, काही विशिष्ट प्रकारचे आजार या कारणांकरिता हा व्हिसा दिला जातो. ट्रान्झिट व्हिसा : भारतात ७२ तासांपेक्षा कमी कालावधीकरिता राहू इच्छिणाऱ्या व्यक्तींना हा व्हिसा दिला जातो. एक्स व्हिसा : जे लोक व्यापारी, विद्यार्थी, नोक्यदार, पत्रकारी, रुग्ण, संशोधक अशा कोणत्याच श्रेणीत समाविष्ट होत नाहीत अशा व्यक्तींकरिता हा व्हिसा दिला जातो. यात प्रामुख्याने सामाजिक कार्यकर्त्यांचा समावेश होतो. भारतीय वंशांच्या विदेशी नागरिकांना तसेच त्यांच्या विदेशी राहणाऱ्या पत्नी आणि मुलांना हा व्हिसा दिला जातो. या व्हिसाच्या आधारे भारतात नोकरी करता येत नाही. या व्हिसाची मुदत वाढवता येऊ शकते.

यांच्याकरिता हे नियम लागू नाहीत.

■ स्टुडंट व्हिसा : मान्यताप्राप्त शैक्षणिक संस्थांमध्ये शिक्षणासाठी येणाऱ्या विद्यार्थ्यांना हा व्हिसा दिला जातो. संबंधित शिक्षण संस्थेत प्रवेश

२०१५ मध्ये जवळपास १६ हजार विदेशी पर्यटक भारतात आले. मे २०१४ मध्ये ई-टुरिस्ट व्हिसाच्या आधारे फक्त १८३३ विदेशी पर्यटक भारतात आले होते.

मूर्तिजापूर शहर पोलिसांचे कोम्बिंग ऑपरेशन...!

। मूर्तिजापूर ।

जिल्ह्यातील मूर्तिजापूर शहर पोलीसांच्या वतीने पोलीस स्टेशन हद्दीत विविध ठिकाणी शनिवारी सायंकाळी नाकाबंदी करून कोम्बिंग ऑपरेशन राबविण्यात आले. अकोला जिल्हा पोलीस अधीक्षक बच्चन सिंग यांच्या आदेशावरून मूर्तिजापूर शहर पोलीस स्टेशन चे निरीक्षक भाऊराव घुगे यांच्या मार्गदर्शनात शहरातील श्री छत्रपती शिवाजी महाराज चौक, भगतसिंग चौक दर्यापूर रोड आदी मुख्य चौकात नाकाबंदी करून कोम्बिंग ऑपरेशन राबविण्यात आले या ऑपरेशनमध्ये पोलीस

ठाण्याच्या हद्दीतील संशयित, अवैध दारू विक्रेते, अवैध दारूची वाहतूक करणारे, तडीपार, अल्पवयन वाहन चालक, अवैध वाहतूक करणारे आणि हत्यार बाळगणाऱ्या गुन्हेगारांना लक्ष करण्यात आले. शहरात शांतता राहावी, अपघाताचे प्रमाण घटावे तसेच गुन्हेगारांवर पोलिसांचा

वचक ठेवण्याकरिता शहर पोलीस स्टेशन चे निरीक्षक भाऊराव घुगे हे कर्तव्य दक्ष असून नेहमी वेगवेगळ्या मार्गातून विविध योजना राबवित असतात यात शालेय व महाविद्यालयन विद्यार्थ्यांना वाहतूकीचे अथवा कायद्याचे मार्गदर्शन आदी प्रकारच्या विविध योजनांच्या माध्यमातून

प्रचार व प्रसार करून त्यांनी शहरातील चिडीमार, अवैध धंद्यांवर आळा घालून शहरात वचक ठेवला आहे. याचाच एक भाग म्हणून शनिवारी सायंकाळी जिल्हा पोलीस अधीक्षक यांच्या आदेशावरून पोलीस निरीक्षक भाऊराव घुगे यांच्या मार्गदर्शनात पी. एस. आय अरुण मेशाम, मुन्ना पांडे, संजय वाघ, स्वप्निल खाडे, ज्ञानेश्वर राणे, नामदेव आडे, विनोद कुमरे, मंगेश विलेकर, जिवन अंबोरे आदींनी शहरात विविध ठिकाणी नाकाबंदी करून कोम्बिंग ऑपरेशन राबविले व यात अवैध वाहतूक धारकांवर कारवाई करण्यात आली.

अकोट फैल मुख्य रस्त्यावरील अतिक्रमणाच्या विरोधातील रास्ता रोको आंदोलन यशस्वी!

मनपाचे अधिकाऱ्यांनी दिले मागण्यांच्या पुर्ततेचे आश्वासन

। अकोला । प्रतिनिधी।

स्थानिक अकोट फैल येथील रस्त्यावरील अतिक्रमण काढण्याकरिता सामाजिक कार्यकर्ते इस्माईलभाई टिळ्हीवाले यांच्या नेतृत्वात रास्ता रोको आंदोलन करण्यात आले. यावेळी मनपाची डंपिंग ग्राऊंडकडे जाणारी वाहने अडविण्यात आली. यावेळी मनपाच्या अधिकाऱ्यांनी आंदोलनस्थळी भेट देऊन सर्व मागण्यांची पुर्तता करण्याचे यावेळी आश्वासन देण्यात आले. इस्माईलभाई टिळ्हीवाले यांनी येथील विकासात्मक कामाबद्दल निवेदन म.न.पा. आयुक्त, जिल्हाधिकारी, विभागीय आयुक्त, उपआयुक्त व महसुल मंत्री तथा पालकमंत्री अकोला जिल्हा यांना अनेकदा निवेदन दिले. परंतु याकडे उत्तर झोन

अधिकारी यांनी जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष करून अतिक्रमणग्रस्त असलेला मुख्य मार्गावरील अतिक्रमण काढले नव्हते. या अतिक्रमणामुळे मयताच्या वेळी या मार्गावर वैकुंठ रथ तसेच मृतदेहाला ठेवण्याकरिता शितपेटी सुद्धा येऊ शकत नाही एवढ्या मोठ्या प्रमाणावर अतिक्रमण वाढलेले आहे. याविषयी सामाजिक कार्यकर्ते इस्माईलभाई टिळ्हीवाले यांनी वारंवार प्रशासनाकडे विनंती

केल्यानंतर सुद्धा कुठलेही कार्यवाही न झाल्यामुळे त्यांनी प्रशासनाच्या दप्तर दिरंगाईला कंटाळून अखेर रास्ता रोको आंदोलन करण्याचा निर्णय घेतला होता. त्यानुसार रास्ता रोको आंदोलन करण्यात आले. यावेळी मनपाच्या अधिकाऱ्यांनी पुढीलप्रमाणे करण्यात आलेल्या मागण्यांची पुर्तता करण्याचे यावेळी आश्वासन दिले. यामागण्यामध्ये १) बुद्ध विहार ते अकोट अकोला रोड पर्यंत

अतिक्रमण काढणे. २) उत्तर झोन अधिकारी यांना निवेदन दिल्यावरही १ वर्षांपासून यावर काहीही कार्यवाही न केल्यामुळे उत्तर झोन अधिकारी यांना तात्काळ निलंबित करण्यात यावे. संबंधित अधिकारी यांनी माहिती अधिकाऱ्याचे उत्तर दिले नाही. त्यातही केंद्र शासनाच्या माहिती अधिकाराला केराची टोपली दाखवून केंद्र शासनाच्या माहितीच्या अधिकाराची अवमानना केली होती.

मालेगावात शंकरपटाचे उदघाटन संपन्न

। मालेगाव । प्रतिनिधी।

श्री गुणवंत महाराज संस्थान भेरा रोड मालेगाव च्या वतीने आयोजित शंकर पटाचे उदघाटन ता१७ फेब्रुवारी रोजी माजी खासदार अनंतराव देशमुख यांच्या हस्ते करण्यात आले १७ व१८फेब्रुवारी रोजी शंकर पटाचे आयोजन करण्यात आले आहे भेरास्त्यावरील गाभणे यांच्या शेता मध्ये हा शंकरपट सुरू आहे एकूण २ लाख५१हजार रुपयांची बक्षिसे ठेवण्यात आली आहेत कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी कृषी उत्पन्न बाजार समितीचे सुभाषराव देवळे होते समारंभाला प्रमुख पाहुणे म्हणून प पू पवन महाराज अखिल भारतीय महात्मा फुले समता परिषदेचे विभागीय

श्री गुणवंत महाराज संस्थान भेरा रोडच्या वतीने आयोजन

अध्यक्ष प्रा अरविंद गाभणे ,शिवसेना जिल्हा उपप्रमुख प्रदीप पाटिल मोरे ,माजी जि प सदस्य चंद जाधव सामाजिक कार्यकर्ते प्रवीण अवताडे ,किशोर शिंदे,अमोल शिंदे बजरंग दलाचे जिल्हा अध्यक्ष

आशीष बळी,शिवसेनेचे मालेगाव शहर अध्यक्ष देवा राऊत योगेश सोनटक्के चिंतामण पहारे,धनंजय राऊत,रामदास काटेकर ,अशोकराव कुटे सेवाराम आडे , मधुकर खुने वसंतराव अवचार प्रा भारत

आव्हाळे आदी उपस्थित होते या शंकर पटाची बक्षिसे रिसोड मालेगाव विधानसभा मतदार संघाचे भाजपाचे प्रमुख नकुल देशमुख,रामभाऊ काटेकर ,विजय अंभोरे ,सारंग माळेकर ,अभिषेक मुंदडा ,संतोष

भालेराव सुभाष काटेकर ,पप्पू कुटे अभिषेक देवकते ,आत्माराम नवघरे ,राम मोहळे नितिन बळी डॉ तारे,रामा टेम्परे ,सीताराम काटेकर ,दिलीप गट्टाणी ,गोपाल आढाव ओम खुरसदे ,संदिप कोपुरवार गणेश काटेकर ,ज्ञानेश्वर काटेकर ,आरती ज्वेलर्स ,शिव कलेक्शन कृषी उत्पन्न बाजार समितीचे सभापती,गणेश डंडाळ,रा कॉ चे शहर अध्यक्ष अरुण बळी स्व गजानन कुटे स्मृती प्रित्यर्थ ,नगरसेवक किशोर महाकाळ ,डॉ राजेश दळवे , शिवा पाटील ,भेरा चे उपसरपंच वैभव देशमुख,जगदीश राव देशमुख ,आदींनी दिले आहेत कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन भागवत मापारी यांनी केले.

नाथनगरीत भाविकांची मांदियाळी: लाखो भाविकांनी घेतला महाप्रसाद

। मेडशी । प्रतिनिधी।

वाशीम जिल्ह्यातील भाविकांचे श्रध्दास्थान असलेल्या श्रीक्षेत्र डव्हा येथील श्री नाथनगे महाराज संस्थानवर सुरू असलेल्या यात्रोत्सवाची आज १६ महाप्रसाद वितरणाने सांगता करण्यात आली. या निमित्ताने लाखो भाविकांनी उपस्थित राहून दर्शनाचा व महाप्रसादाचा लाभ घेतला.यात्रोत्सवानिमित्त शुक्रवारी सुयोंदयाच्या वेळी श्री नाथनगे महाराज व विश्वनाथ महाराजांच्या मुर्तीचा अभिषेक करून आरती करण्यात आली.यानंतर 'शी'च्या पालखीत श्रीनाथ नगे महाराज व विश्वनाथ बाबांच्या जयघोषाने नाथनगरी दुमदुमून गेली होती. पालखी मंदिर परिसरात पोहचल्यानंतर ४० किंटल बुंदी, ७० किंटल पुरी व ५० किंटल भाजी या महाप्रसादाचे पुजन करून वितरणास सुरुवात करण्यात आली. महाप्रसाद

वितरना करिता सुमारे अडीच हजार स्वयंसेवकांनी सेवा दिली. ५० ट्रक्टरच्या माध्यमातून महाप्रसादाचे वाटप करण्यात आले तर पाणी वाटपासाठी सहा टँकर उपलब्ध करण्यात आले होते. श्रीक्षेत्र माहुरगड येथे रथसप्तमीला प. पू. नाथनगे महाराजांनी प.पू. विश्वनाथ महाराजांच्या शरीरातपरकाया प्रवेश केला. या निमित्ताने यात्रा महोत्सवाचे आयोजन करण्यात येते. त्यानुसार आयोजित या कार्यक्रमास सुमारे एक लाखोपेक्षा अधिक भाविकांनी दर्शनास उपस्थित राहून महाप्रसादाचा

लाभ घेतला. यावेळी संस्थानचे अध्यक्ष निवासराव मुंदे, सचिव गोवर्धन राऊत, आमदार अमित झनक, माजी आमदार अॅड. विजय जाधव स्वाभिमानी शेतकरीचे युवक प्रदेशाध्यक्ष दामूअण्णा इंगोले,कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे सभापती गणेश डंडाळ, उपसभापती संदीप घुगे, डव्हा सरपंच कमल इंगळे जिल्हा परिषद सदस्य प्रदीप तायडे गोपाल महाराज, मालेगावचे माजी नगराध्यक्ष बाळा सावंत डॉ. निलेश मानंघने, राजू दहात्रे आर्दिसह राजकीय, सामाजिक क्षेत्रातील मान्यवरांची उपस्थित होती.

केंद्र सरकार विरोधात धिक्कार रैली

। अकोला । प्रतिनिधी।

देशात वाढत चाललेली महागाई, बेरोजगारी, घसरलेले वेतन, कामगार व शेतकरी विरोधी नीतीच्या धोरणाच्या विरोधात देशभरातील कामगार संघटनांनी पुकारलेल्या देशव्यापी संपात स्थानीय इंटरक, आयटक, एचएमएस,सीटू,एआय सीसीटीयु,एनटीयुआय,बिकेएसएम ,राज्य सरकारी कर्मचारी संघटना, केंद्र सरकारी कर्मचारी संघटना, शिक्षक संघटना, बँक आणि विमा कर्मचारी संघटना, वीज वितरण संघटना,एसटी महामंडळ संघटन, वैद्यकीय संघटना आदी कामगार कर्मचारी संघटनांच्या संयुक्त कृती समितीच्या वतीने सहभाग घेत शुक्रवारी महानगरात धिक्कार रैली काढली. स्वातंत्र्याच्या ७५ वर्षांनंतर ही देशाच्या प्रगतीत मोलाचे योगदान करणाऱ्या कामगारांसाठी कोणतीही निश्चित सामाजिक सुरक्षा योजना आखण्यात आली नाही. केंद्र व राज्य सरकार देशातील सर्व कामगारांच्या विरोधात काम करत आहे. एकीकडे केंद्र सरकार

भांडवलदारांचे बँक कर्ज माफ करत आहे तर दुसरीकडे जीवनाशक साहित्यांच्या किमतीत वाढ करून मजूर, शेतकरी, सामान्य नागरिकांचे आर्थिक शोषण करीत असल्याचा आरोप या रैलीत करण्यात आला. या रैलीचा प्रारंभ स्वराज्य भवन प्रांगणातून इंटरकचे प्रदेश उपाध्यक्ष प्रदीप वखारीया, आयटकचे नयन गायकवाड, सीटू चे टी एम गवळी, एमएसएमआरएचे शशिकांत देशमुख, शैलेश सूर्यवंशी, विलास गोतमरे ,सुमंत आवळे आदींच्या पुढाकारात करण्यात आला. ही रैली धिंग्रा चौक, गांधी रोड मार्गे तहसील कार्यालय येथे पोहोचून जिल्हाधिकारी कार्यालयावर या रैलीचे समापन करण्यात आले. यावेळी शिष्टमंडळाने जिल्हाधिकारी यांच्यामार्फत पंतप्रधान व राज्याचे मुख्यमंत्री यांच्या नावाने निवेदन दिले.प्रस्तुत निवेदनात श्रम संहिता रद्द करा, सर्व कामगार कायदे पुन्हा स्थापित करा, कामगारांचे किमान वेतन २६ हजार रुपये करा, वाढती महागाई व बेकारी रोखा, सर्वाना किमान १० हजार रुपये पेन्शन

करा, अंगणवाडी, आशा आदी कर्मचाऱ्यांना शासकीय कर्मचारी म्हणून मान्यता द्या, कायमस्वरूपी कामांमधील कंत्राटी कामगारांना सेवेत कायम करा,नवीन पेन्शन योजना रद्द करा आणि जुनी पेन्शन योजना पुनर स्थापित करा, कास्तकारांना एमएसपी बाबत दिलेल्या आश्वासनांची अंमलबजावणी करा, वीज सुधारणा विधेयक २०२२ व स्मार्ट मीटर प्रकल्प रद्द करा, खाजगीकरण थांबवा, सार्वजनिक क्षेत्राला बळकट करा, माध्यमे, राज्यघटनेवरील हल्ले थांबवा, नफरती राजकारण करणे थांबवा आदी मागण्या या निवेदनात करण्यात आल्या आहेत.यावेळी कॉ आरती बोबडे ,गोर्णिमा पाटील, कॉ शालुताई नाईक ,पुनम खोत्रागडे,ज्योती गायकवाड, संगिता सुलताने, रंजना आठवले, जयश्री गवई, तब्बसुम, प्रिती नायसे,सुशांत दलाल,मनोज अग्रवाल,अश्विन सोनोने,भूषण विचारे, श्रीकांत शिंदे,निलेश साहू समवेत विविध संघटनांचे शेकडो कामगार उपस्थित होते.

जिजामाता विद्यालयाची विद्यार्थिनी प्रतीक्षा डव्हळे भारतातून प्रथम

। मालेगाव । प्रतिनिधी।

तालुक्यातील पांगरी नवघरे येथील जिजामाता विद्यालयाची विद्यार्थिनी दहाव्या राष्ट्रीय हिवाळी आइस स्टॉक स्पर्धेत प्रतिक्षा राजेश डव्हळे हीने भारतातुन सुवर्णपदक मिळवत १क्रमांक क्रमांक पटकावला.तसेच टीम टागॅंट या क्रीडाप्रकारात काश्य पदक मिळवत भारतातून ३ क्रमांक मिळविला. दिनांक ९ फेब्रुवारी ते १४ फेब्रुवारी गुलमर्ग काश्मीर इथे पार पडलेल्या हिवाळी राष्ट्रीय स्पर्धे मध्ये प्रतिक्षा राजेश डव्हळे सीनियर १९ वर्षीय वयोगटा मध्ये टीम गमे या प्रकारात सुवर्ण पदक मिळवत भारतातून प्रथम येण्याचा बहुमान मिळविला तसेच टीम टागॅंट या प्रकारात काश्य पदकाची कमाई केली. या स्पर्धेमध्ये २३ राज्यातील ५५० खेळाडू नी सहभाग नोंदवला होता. हि खेळाडू जिजामाता उच्च माध्यमिक विद्यालय पांगरी

नवघरे येथे ११वी विज्ञान शाखेत शिकत असून हिने विद्यालयाचे नाव मोठे करून राष्ट्रीय पदा वर यश प्राप्त केले.प्रतीक्षा डव्हळे हिच्या निवडीचे व्यंकटेश सेवा समितीचे अध्यक्ष तथा माजी आ.विजयराव जाधव ,उपाध्यक्ष सुनील जाधव,संचालक राम जाधव,अंजिक्य जाधव,विद्यालयाचे प्राचार्य राधेश्याम घुगे,क्रीडाशिक्षक विलास खराटे, प्रा. गोकुळ राठोड, प्रा. संतोष वाडुळकर, प्रा. पंकज ईश्वरे ,प्रा. योगेश पवार,प्रा.योगेश कावरे,प्रा.इंगळे,नवनाथ मुठाळ,गणेश वाडुळकर,परमेश्वर मानवतकर, रवी जंजाळकर, वैशाली घंदरे,गिताज्ञान विद्यामंदिर मुख्याध्यापिका सोनाली बोरकर, डॉ. राहुल बोरकर,अनंत जहागिरदार,संदीप देशमुख, बळीराम नवघरे,मोहन शिरसाट,नितेश हजारे सर्व शिक्षकवृंद ,कर्मचारी यांनी अभिनंदन केले आहे.

उपविभागस्तरीय पौष्टिक तृण धान्य प्रचारप्रसिद्धी कार्यशाळा संपन्न

। तेल्हारा । प्रतिनिधी।

महाराष्ट्र शासन कृषी विभाग अन्न व पोषण सुरक्षा अन्नधान्य पिके अंतर्गत अकोट उपविभागामध्ये पौष्टिक तृणधान्यबद्दल जन जागृती कार्यशाळा तेल्हारा तालुक्यातील गोर्धा येथे आयोजित करण्यात आलेली होती.सन २०२३-२४ हे वर्ष आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष म्हणून जागभरात साजरे होत असताना गोष्टीतून बांधण्याचे क्षेत्र वाढावे व त्याचप्रमाणे आहारा तील गोष्टी करून झाल्याचे महत्व लोकांना पटवून द्यावे या अनुषंगाने ही कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली होती.तेल्हारा तालुक्यामध्ये यावर्षी ज्वारी पिकाचे क्षेत्र मोठ्या प्रमाणात वाढलेले असल्यामुळे अधिक उत्पादन घेण्यासाठी नाविकनपूर्ण तंत्रज्ञान व ज्वारी व इतर धन्य दाणे पिकातील किड नियंत्रण यासाठी हा कार्यक्रम

आयोजित करण्यात आला होता. या कार्य शाळेच्या अध्यक्षस्थान गावाच्या प्रथम नागरिक सरपंच सौ भारती रवीभाऊ थोरात त्यांनी भूषविले. कार्यशाळेमध्ये सर्वप्रथम सर्व उपस्थित महिला व पुरुष शेतकरी बंधूंना सौ रुपाली भांगुरकर विभाग प्रमुख, आहार अर्थशास्त्र विभाग डॉ.गोपाळराव खेडकर महाविद्यालय तेल्हारा यांनी

नवजात बालकापासून ते वृद्धा पर्यंत पौष्टिक तृणधान्याचे आहारा तील महत्व, ज्वारी बाजरी भगर यापासून बनणाऱ्या विविध पदार्थ याबद्दल सखोल अशे मार्गदर्शन केले.यानंतर श्री कुलदीप देशमुख विषय तज्ञ कृषी शास्त्र विभाग कृषी विज्ञान केंद्र अकोला यांनी ज्वारी बाजरी लागवड तंत्रज्ञान, तृणधान्य पिकातील खत व्यवस्थापन व पाणी

व्यवस्थापन याबद्दल उपस्थिती शेतकऱ्यां सोबत हितगुज साधले. अनेक शेतकऱ्यांनी आपले विविध प्रश्न मांडून त्यांच्याकडून नाविन्यपूर्ण तंत्रज्ञान जाणून घेतले.चांगल्या उत्पादनासाठी सॉरी पिकातील कीड नियंत्रण अत्यंत आवश्यक आहे त्याच अनुषंगाने डॉ पंजाब राव देशमुख कृषी विद्यापीठातील कीटक शास्त्रज्ञ डॉ प्रवीण राठोड

यांनी ज्वारी पिकातील किड नियंत्रण, निंबोळी अर्काचा वापर, एकात्मिक कीड व्यवस्थापन या सर्व गोष्टींवर मार्गदर्शन केले. कार्यशाळेचे प्रास्ताविकआयोजक म्हणून उपविभागीय कृषी अधिकारी अकोला तथा तालुका राऊत यांनी केले. सदर कार्यशाळे चे सूत्रसंचालन कृषी सहाय्यक मनोजकुमार सारधुकान यांनी केले. कार्यशाळेमध्ये सर्व उपस्थित शेतकरी महिला व पुरुष मंडळी यांना प्रशिक्षण साहित्य व पौष्टिक तृणधान्य जनजागृती माहिती पत्रिका वाटप करण्यात आली. या कार्यशाळेची संपूर्ण नियोजन गोर्धा येथील कृषी सहाय्यक महेश इंगळे प्रातशील शेतकरी मुरलीधर वाकोडे यांनी केले. कार्यशाळेच्या शेवटी सर्वांनी स्नेहभोजनाचा आस्वाद घेऊन कार्यशाळा संपन्न झाली.

माझी शाळा, सुंदर शाळा उपक्रम संपन्न

। कुंभारी । प्रतिनिधी।

मुख्यमंत्री माझी शाळा, सुंदर शाळा उपक्रमासह वस्ताद लहुजी साळवे पुण्यतिथी जय बजरंग माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विद्यालय कुंभारी येथे उत्साहात साजरी करण्यात आली. सर्वप्रथम आलेल्या पाहुण्यांचे महात्मा फुले स्काउट आणि सावित्रीबाई फुले गाईड पथकाच्या वतीने वेलकम पध्दतीने स्वागत करण्यात आले. संपन्न झालेल्या

कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी विद्यालयाचे प्राचार्य विलास इंगळे होते तर मुख्यमंत्री माझी शाळा, सुंदर शाळा उपक्रम समिती चे परिक्षक तथा केंद्र प्रमुख माणिकराव सरदार, मुख्याध्यापक माधवराव काळे, दिपक बिरकड, विद्यालयचे पर्यवेक्षक रमेश अढाळ, प्रा श्रीराम पालकर आदी मान्यवर उपस्थित होते. कार्यक्रमाच्या सुरुवातीस प्रा.श्रीराम पालकर यांनी विद्यालयाच्या प्राप्तीचा आलेख उपस्थितांना सांगून वस्ताद लहुजी साळवे यांच्या

कार्यावर प्रकाश टाकला. यावेळी उपक्रमाचे परिक्षक सर्वश्री माणिकराव सरदार, माधवराव काळे, दिपक बिरकड, कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्य विलास इंगळे आदींनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाचे संचालन प्रा.अशोक भराड, प्रास्ताविक प्रा.श्रीराम पालकर यांनी तर आभाराप्रदर्शन क्रिडा शिक्षक बबलू तायडे यांनी केले. कार्यक्रमाचे यशस्वितासाठी विद्यालयाचे शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थ्यांनी परिश्रम घेतले.